

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN VEFATI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Cuma'nız mübarek olsun... Allah nice kandillere, mübarek günlere cümlelerinizi sevdiğiniz çevrenizle beraber, sıhhat ve âfiyetle eriştirsin...

Kur'an-ı Kerim'de Peygamber SAS Efendimiz'le ilgili bir ayet-i kerime var. Onun üzerinde biraz konuşmak istiyorum bu cuma sohbetimde...

Biliyorsunuz, dün akşam Peygamber SAS Efendimiz'in Mevlid Kandili idi. Kuvvetli rivayete göre, Peygamber SAS Efendimiz'in doğumu 12 Rebîü'l-evvel'dir. Enteresan bir, hikmetli bir tevafuktur ki, Peygamber SAS Efendimiz'in ahirete irtihali de Rebîü'l-evvel ayının 12'sinde olmuştur.

Rivayetlere göre Cebrâil AS, Azrâil AS'la beraber Peygamber Efendimiz SAS'in yanına gelmiş. Azrâil AS demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah, Allah-u Teâlâ Hazretleri seni muhtâr eyledi, yâni serbest eyledi. Nasıl istersen öyle olsun! Emredersen, ben vazifemi yaparım. İstemezsen, yapmam!” tarzında söyleyince, Peygamber SAS Efendimiz Cebrâil AS'a nazar eylemiş. O da:

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Yâ Rasûlallah, Mele-i A'lâ'da senin teşrifini bekliyorlar.” deyince;

“—Yâ Azrâil, emrolunduğun vazifeyi yap!” buyurmuş diye rivâyet ediliyor.

Bizim için hüznü bir şey... Hazret-i Fâtımatü'z-Zehrâ Vâlidemiz, mübarek babası Peygamber Efendimiz'in başucunda, rahatsızlığı dolayısıyla beklerken Arapça, (*Vâ ebetâhu*) demiş. *Yâni, vefatına sebep olan rahatsızlığın o hüznü tablosu içinde:*

“—Yazık babacığma! Ne hal bu senin başına gelen hastalık babacığım?..” deyince, demiş ki Peygamber SAS Efendimiz:

“—Yâ Fâtıma, üzülme! Babana bu günden sonra üzüntü yok...” Tabii, elbette Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin en sevgili kulu, Makâm-ı Mahmud'un sahibi, Havz-ı Kevser'in sahibi, alemlere rahmet, Habîbullah olan Peygamber SAS Efendimiz, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin davetiyle ahirete irtihal edince, artık orada meşakkat kalır mı?.. Meşakkat, üzüntü dâr-ı dünyâda... Bu hayatımız içinde, imtihan olarak geliyor. Ve Peygamber SAS Efendimiz, İslâm için nice sıkıntılar çekmiş. Hadis-i şerifte de bunu bildiriyor bize:¹

¹ Muhtelif lafızlarla:

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el- Hudrî RA'dan.

أَشَدُّ الْبَلَايَا عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

(Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ') “İmtihanların, meşakkatli, sıkıntılı dertlerin, üzüntülerin en şiddetlileri önce peygamberlere gelir. Yâni, mânevî makamı en yüksek olan şahıslara gelir.”
Sonra evliyâullahâ, derece üzere sâlih kullara, iyi kullara gelir.

Onun için, müslümanın başına gelen sıkıntıların nereden geldiğini bilmesi lâzım! Hepsi Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kazâ ve kaderinin eseridir. Tabii, meşakkatlere sabrecek ve ecir alacak müslüman... Dâr-ı dünyanın, hayatın çeşitli cilveleri karşısında metânetini bozmayacak. Burada sıkıntı var. Burası hüznle neşenin karışık olduğu bir dünya hayatı, bir başka hayat... Ama ahirette hüzn, üzüntü yok. Yâni:

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan. *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778- 6784; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

(البقرة: ٦٢)

(Lâ havfun aleyhim ve lâ hüm yahzenûn.) diye müjdeleniyor Kur'an-ı Kerim'de. "Onlar hiç korkuya kapılmayacaklar, korkuya düşmeyecekler. Onlar için bir korku bahis konusu değil. Mahzun da olmayacaklar." (Bakara, 2/62) buyruluyor ehl-i cennet için, Allah'ın sevgili kulları için.

Elbette Peygamber SAS Efendimiz'in Fâtımâtü'z-Zehrâ Vâlidemiz'e sözü doğrudur. "Bundan sonra senin babana bir acı, bir üzüntü yok sevgili kızım!" dediği doğrudur. Ahirete irtihal edince, artık dünyanın meşakkatleri bitmiş oluyor.

Onun için, mü'min-i kâmillere göre; işin perde arkasındaki hikmetleri gören kâmil insanlara göre, ölüm nedir?.. Ölüm işte böyle meşakkatli bir hayatın sona ermesi, dostun dosta kavuşma vesîlesidir. O bakımdan, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri *şeb-i arûs demiş. Vefat edeceği günü önceden böyle bir isimle anıyor şiirlerinde, sözlerinde... Şeb-i arûs; yâni gerdek gecesi, düğün gecesi, bayram gecesi mânâsına geliyor.*

Niçin bayram?.. Çünkü dosta kavuşuyor. Kul özlediği, "N'ola kim görsem cemâlin!" dediği Mevlâsına kavuşuyor. Elbette bu çok çok tatlı bir olay... Ölüm de bunu sağladığı için, o da tatlı.

Onun için, bizim büyüklerimiz kabre bir gül bahçesine girercesine girmişler. Böyle zihniyette olan, şehidliğe can atan mübarek

insanlar, cihad ederek kazandıkları bu diyarları, bu memleketi bizlere emânet bırakmışlar.

Şimdi şu gün, 12 Rebû'l-evvel günü, Peygamber SAS Efendimiz'in aynı zamanda vefatı günüdür. Tabii, vefatı bizler için bir hüznün, yâni vefat ettiği Rasûlüllah diye üzülmüyoruz. Yakınları için, hayatlarında büyük bir darbe, tasavvur edemeyecekleri kadar muazzam bir üzüntü kaynağı oldu. Ama, bu konudaki ayet-i kerimeyi şimdi okuyalım. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'inde buyuruyor ki:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ
أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ
يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي

اللَّهُ الشَّاكِرِينَ

(Âl عمران 144)

(Ve mâ muhammedün illâ rasûl, kad halet min kablihi'r-rasûl, e fein mâte ev kutile'nkalebhüm alâ a'kâbiküm, ve men yenkalib alâ akıbeyhi felen yedurra'llàhe şey'â, ve seyeczi'llâhü'ş-şâkirîn.) (Âl-i İmran, 3/144) Sadaka'llàhu'l-azîm.

Şimdi, ne demek:

(Ve mâ muhammedün illâ rasûl) “Muhammed ancak bir elçidir, başka bir şey değil, kuldur yâni. Melek değildir, ölümsüz değildir. Daha önceki peygamberler de gelmiş, vazife görmüş-

ler, göçüp gitmişlerdir, ahirete irtihâl eylemişlerdir. O da öyle bir elçidir. Kendisinden önce nice peygamberler geçtiği gibi, o da vazifesini tamamlayınca ahirete göçecek. Bu tabii bir şey... Nitekim, hayatının sonlarına doğru inen bir ayet-i kerîmede, Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

(المائدة: ٣)

(*El-yevme ekmeltü leküm dîneküm, ve etmemtü aleyküm ni'metî ve radîtü lekümü'l-islâme dînâ.*) Ne kadar mühim bir ayet-i kerime!..

(*El-yevme*) “İşte bu gün, (*ekmeltü leküm dîneküm*) dininizi size ikmal eyledim, tamamladım. Eksiği, kusuru, bir anlatılmamış tarafı kalmadı. (*El-yevme ekmeltü leküm dîneküm*) Ey mü'minler size dininizi bugün tamamladım. (*Ve etmemtü aleyküm nimetî*) Böylece size nimetimi tamama erdirmiş oldum, kemâle erdirmiş oldum. Artık hakkı bâtili seçecek elinizde imkân var. Kur'an indi, İslâm anlatıldı. Hak ve bâtil ayrıldı, mâlûm oldu. Allah'ın nimeti tamam oldu. Kullarına ikâz nimeti, hidâyet vesîlesi olan işaretlerin hepsi gelmiş oldu. (*Ve radîtü lekümü'l-islâme dînâ*) Ve sizler için İslâm dînini din olarak kabul ediyorum. Başka din kabul etmiyorum, ancak İslâm'a râzı olabilirim. Müslüman olarak gelerseniz ne mutlu... Ama müslüman

olmazsanız, o başka inançları, başka yolları kabul etmem!” (Mâide, 5/3) diye bildirdi.

Demek ki, Peygamber SAS Efendimiz peygamberlik vazifesini yapmış oldu, tamamlamış oldu. Herkes sevindi.

“—Bu ayet-i kerimede nimet adı geçiyor, dinin tamamlandığı ifade ediliyor. Bugün din tamamlandı, Allah’ın nimeti tamam oldu. Oh, en büyük nimete sahip olduk!” diye herkes sevinirken, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz kenarda mahzun, boynunu büktü, üzüldü, ağladı. Dediler ki:

“—Niye üzülüyorsun?” Dedi ki:

“—Peygamber Efendimiz’in vazifesi ne idi?.. Dini tamamlamak, dini tebliğ etmek. Din tamamlandığına göre, o zaman görevlinin görevi sona ermiş oluyor. Verilen görev tamamlanmış, vazife yapılmış oluyor. Onun arkası nedir? Görevlinin gitmesi, görevinin bitmesi dolayısıyla ayrılmasıdır.” diye hüznünü ifade etti.

Tabii o, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz’in imanının, sezişinin, derin düşüncesinin, tefekkürünün bir nişânesi olmuş oluyor.

Vazife tamam olduğu için, Peygamber SAS Efendimiz ahirete göçtü ama, (*E fein mâte ev kutile’nkalebtüm alâ a’kâbiküm*) diye *istifhâm-ı istinkârî* derler, *belâgatta bu soru tarzına*. Yâni, “Hiç böyle şey olur mu?” mânâsına, “Olmaz!” mânâsına soruyor Allah-u Teâlâ Hazretleri:

(*E fein mâte*) “O Peygamber-i Zîşân ölürse, (*ev kutile*) veyahut şehid edilirse...” Düşmanlar ordu topluyorlar, Medine-i Münevvere’ye geliyorlar, muhasaralar oluyor, çeşitli çarpışmalar, seferler oluyor...

Şimdi, ben Peygamber SAS Efendimiz’in arkasında bıraktığı mirasını, şöyle bir kitapta inceledim de, çok enteresan... Peygamber SAS Efendimiz büyük bir mal varlığı bırakmamış geride, eşya bırakmamış ama, 8-9 tane zırh bırakmış, kılıç bırakmış, miğfer bırakmış... Yâni, bunların hepsi nedir?.. Ömrü boyunca ne ile meşgul olduğunu gösteren önemli hususlar. Ben de kendi kendime düşündüm, yâni Peygamber Efendimiz zırh edinmiş ve zırh bırakmış. Ben de bu devirde hangi zırhı edinebilirim, çelik yelek mi alacağım filan diye, onu düşündüm kendi kendime... Çünkü Efendimiz öyle şeylerle meşgul olmuş.

(*E fein mâte ev kutile*) “Kendi eceliyle vefat ettiği zaman, veyahut bir savaşta şehid edildiği zaman, (*inkalebtüm alâ a’kâbiküm*) ey müslümanlar, topuğunuzun üzerinde şöyle yüz seksen derece ters dönüp de, gerisin geriye mi gideceksiniz? İmanı mı bırakacaksınız?.. İmanı, İslâm’ı bırakıp da, tekrar küfre mi geri döneceksiniz?.. Tekrar müşrik mi olacaksınız?.. Allah’ın varlığını, birliğini anlamışken, Arabistan semâlarında “Lâ ilâhe illa’llah” bayrağı açılmışken, tekrar şirke mi düşeceksiniz?.. Olur mu böyle şey?.. Olmaz böyle şey!” mânâsına soru soruyor.

Tabii, bu soruyu biz de kendimize çok sormalıyız sevgili dinleyicilerim, sevgili Akra dinleyicileri! Peygamber SAS Efendimiz'in Mevlidi münasebetiyle, bilhassa bu soruyu çok sormalıyız. Peygamber-i Zîşânımız şu anda nerededir?.. Mele-i A'lâ'dadır, Cennet-i A'lâ'dadır, safâdadır, ne güzel hallerdedir. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ikrâmına, ihsânına mazhar durumdadır. Ama, biz onu seven mü'min kullar olarak, onun ümmeti olarak bizim durumumuz nedir?.. Bizim İslâm'la olan ilişkimizin seviyesi ve vasfı nedir?..

Şöyle etrafımıza bakıyoruz. Tabii, biz bugün bu konuşmayı Edremit'ten yapıyoruz. Batıdan, 40 km mesafeden sahil boyunca buraya geldik. Ben gözümü deniz tarafına çevirmemeye dikkat ederek, gözümü kapayarak geldim. Çünkü: Nerede şu diyarları "*Lâ ilâhe illa'llâh*" diyerek, "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh*" diyerek, kefeni boynuna dolayarak, başına sarık diye sararak, "*Allah, Allah...*" diyerek, zikrederek fethetmiş olan mücâhid, mü'min-i kâmil kullar; nerede kendi diyârını bırakmış, gazâyâ gelmiş mücâhidler; Orta Asya'daki evini barkını bırakmış, yakınlarıyla helâlleşmiş, "Ben Allah'ın dînini yaymaya gidiyorum!" diyen mücâhidler; nerede şimdi onların torunları?.. Giyimleriyle, kuşamlarıyla, yaşamlarıyla –yeni tabirleri kullanarak söyleyeyim– nerede o torunlar, nerede dedeler?..

Acaba o dedeler, bu torunları görseler ne derler? Bu torunlar ile o dedeler arasındaki ilgi, irtibat nedir?..

Biz, Peygamber SAS Efendimiz'in Mevlid Kandili'ni kutlamış mü'minler olarak, bu soruyu işte kendimize sormalıyız, (*Efein mâte ev kutile'nkalebtüm alâ a'kâbiküm*) sorusunun muhatabı olan mü'minler olarak:

“—Rasûlüllah vefat ettiği zaman, yahut da şehid edildiği, öldürüldüğü zaman topuğunuzun üzerinde dönüverip de geriye mi gideceksiniz, bırakacak mısınız?..”

Hayır, bırakmayacağız! Çünkü İslâm ve iman, dünya ve ahiretin saadetini sağlamak için, her insanın şahsî sorumluluğu olan bir konu. Her insan müslüman olmak zorunda... Her insan imanın hakikatlerini arayıp bulmak zorunda... Her insan Allah'ın sevgili kulu olmak zorunda...

Allah'ın sevgili kulu olmadıktan sonra, dünyada ne yaparsan yap. Yazın tatili çok güzel bir yerde geçirmiş, çok güzel kamp yapmış, güneşte yanmış... Çok güzel yüzmüş, balık tutmuş... Eğlenmişler akşamları, dans etmişler, içki içmişler vs... Şahane bir yaz geçirmişler filân... Ne olacak? Yâni sonu ne?... (*Âhir çi?*) diyor eski şairlerden birisi; *işin sonu ne?.. Önemli olan o.*

Yâni bir iş yapıyoruz da, sonuç ne? Kâr mı var sonunda zarar mı var?.. Senenin sonundaki bilanço ne, ömrün sonundaki bilanço ne?.. Önemli olan o...

Rasûlüllah SAS yaşadı, peygamberlik vazifesi yaptı, bize İslâm'ı öğretti. İslâm bize geldi de, biz de İslâm'a âşinâ olduk da, şimdi neyiz?.. Şimdi biz müslüman mıyız? Şimdi biz Kur'an-ı

Kerîm’i okuyor muyuz? Şimdi biz Kur’an-ı Kerîm’i anlıyor muyuz? Şimdi biz Kur’an-ı Kerîm’in ayetlerini okuduğumuz zaman, heyecanlanıyor muyuz?..

“—Kur’an-ı Kerîm’in ayetlerini okuyan insanların tüyleri ürperir, derisi titrer.” diye, ayet-i kerimede mü’min kulların ayetler karşısında böyle olduğunu bildiriyor Kur’an-ı Kerîm. Anlayarak dinleyenler gözyaşı döküyor.

Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şerifinde buyurmuş ki:²

اِقْرَءُوا الْقُرْآنَ وَابْكُوا فَإِنَّ لَمْ تَبْكُوا فَتَبَّأْ كُوا

(البزار عن سعد بن أبي وقاص)

(*İkraü’l-kur’âne ve’bkû*) “Kur’an-ı Kerîm’i ağlayarak okuyun!” Neden?.. Allah’ın kelâmıdır. Heyecanlanın, böyle uyuşuk olmayın! Allah’ın hitâbı, kelâmı, kitabı karşısında biraz canlı olun! Ölü gibi olmayın!.. Hani, baygın gibi olmayın! Heyecanlanın, ağlayın!..

(*Fein lem tebkû fetebâkev*) “Ağlayamıyorsanız, ağlıyormuş gibi yapın!” Siz zorlayın kendinizi...

² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.236, no:4186; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.388, no:2147; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.217, no:1235; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.473, no:3881; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.208, no:1198; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.97, no:314; Sa’d ibn-i Ebî Vakkas RA’dan.

Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VII, s.161, no:4134; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.128, no:127; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.307, no:1318; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.XIII, s.261, no:35578; Ebû Dâvud, *Zühd*, c.I, s.39, no:36; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.108; Hz. Ebû Bekir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.609, no:2794; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.V, s.308, no:4190; RE. 78/16.

Ki, bir zaman gelir, o duygu harekete geçer.

Şeyh Sâdi'nin³ *Gülistan*'ında bir güzel fıkrası vardır: Halep şehrinde gâliba, mübarek, merhum çok güzel bir vaaz veriyormuş. Ma'rifetullahın ince meselelerinden, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden, varlığından, birliğinden, Esmâ-i Hüsnâ'sından, sıfât-ı ulyâsından çok derin mevzulara girmiş.

“—Cemaat böyle koyun kaval dinler gibi dinliyordu beni. Cemaatte bir heyecan yok, bir aşk yok, bir hal yok... Anladığını gösteren bir emâre yok... Duygulandığını gösteren bir işaret yok... Fakat arka taraftan bir derviş geldi, kapıdan... Şöyle bizim vaaz toplantısının, halkasının olduğu yere doğru bir yanaştı, sözlere bir kulak verdi. Bir ‘Allah!’ dedi ki...” diyor. Yâni, “Aşk ile, şevk ile konuşulan konulardan öyle bir heyecanlandı, öyle bir sayha ile, öyle bir ‘Allah!’ deyişle bağırды ki, bütün cemaat çalkandı.” diyor. “Feryadlar başladı. Sanki kıvılcım ateşledi ortalığı... Herkes böyle gözyaşları dökerek dinlemeğe başladılar.” diyor.

Yâni, duygulanmak önemli.

³ Şeyh Sa'di-i Şirazî (1193-1292): Fars şâiri ve İslam âlimi. İran'ın Şiraz kentinde doğmuştur. Çocukken babasını kaybetmiş, dedesi ve amcası tarafından yetiştirilmiştir. Daha sonra Bağdat'a gidip Nizamiye Medreseleri'nde öğrenimini tamamlanmıştır.

30 yıl boyunca Hindistan ve Kuzey Afrika'yı dolaştıktan sonra 1256'da memleketi Şiraz'a dönerek şiirleri yazmaya başlamıştır. Günümüzdeki en çok konuşulan eseri *Gülistan* ve *Bostan*'dır. Moğollarla ve Haçlılarla yapılan savaşlara katılmıştır. Haçlılara esir düşmüştür. On dört defa hacca gitmiştir. Bütün şiirlerinde Sa'dî mahlasına rastlanmaktadır.

Muhterem kardeşlerim! İnsanların kıymeti duyguları kadar, hissettiği kadar... “Yalnız duyan yaşar derim, en doğru söz budur.” diyor Yahyâ Kemâl...

Duymak, yâni hissetmek, yâni içinden mânâları takip etmek, yaşamak, düşünmek... Ne kadar güzel bir şey!

لَا عِبَادَةَ كَالْتَّفَكُّرِ

(طب. هب. والقضاعي عن علي)

(*Lâ ibâdete ke't-tefekkür*) “Tefekkür gibi ibadet, onun kadar kıymetli, sevaplı bir iş olamaz.” buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.⁴

Tefekkür, oturduğun yerden düşünüyorsun. Güzel şeyleri düşünürsen, Allah'ı düşünürsen, Allah'ın dinini düşünürsen, ilâhi, mânevî, İslâmî hakîkatleri düşünürsen, çok büyük sevap kazanıyorsun. Ne kadar güzel, ne kadar hoş... Yâni, tefekkür gibi bir ibadet yok.

تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.68, no:2688; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.157, no:4647; Kudâtî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.38, no:836; İbn-i Ebi'd- Dünyâ, *el-Vera'*, c.I, s.122, no:216; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VI, s.240; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.306, no:1014; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.179, no:7889; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.163, no:44135, 44136; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2039, no:3038; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.446, no:17233, 17253; RE. 482/3.

(Tefekkürü sâatin, hayrun min ibâdeti senetin)

“Bir saatlik bir tefekkür, bir sene ibâdetten daha hayırlıdır.”⁵

O halde aziz ve muhterem dinleyiciler, tefekkür edelim! Rasûlüllah SAS Efendimiz ahirete irtihal etti. Bizim müslümanlığımız ne olacak?.. Devam edecek. Bizim Rasûlüllah’a sevgimiz ne olacak?.. Devam edecek. Bizim Kur’an’a bağlılığımız ne olacak?.. Aşk ile, şevk ile devam edecek. Kur’an-ı Kerîm’i ağlayarak okuyacağız. Rasûlüllah SAS Hazretleri’nin sünnetini pür dikkat izleyeceğiz. Adım adım, Rasûlüllah SAS Efendimiz’in yolunda yürüyeceğiz. Hayatımızı ona göre düzenleyeceğiz. Sünnet- i seniyye-i nebeviyyeye göre düzenleyeceğiz.

Ne kadar büyük müjdeler var:⁶

الْمُتَمَسِّكُ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي لَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ

(طس. حل. عن أبي هريرة)

(El-mütemessikü bi-sünnetî, inde fesâdi ümmetî, lehû ecru şehîd) “Ümmetin bozulduğu zamanda, şaşırıldığı zamanda, başka gâyelerin peşine saplandığı, düştüğü zamanda benim sünnetime sarılana, şehid sevabı verecek Allah-u Teâlâ Hazretleri.” buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

⁵ Keşfü’l-Hafâ, c.II, s.369, no:1004.

⁶ Taberânî, Mu’cemü’l-Evsat, c.V, s.315, no:5414; Ebû Nuaym, Hilyetü’l-Evliyâ, c.VIII, s.200; Ebû Hüreyre RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.418, no:800; Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.184, no:936;

Câmiü’l-Ehâdis, c.XXII, s.127, no:24478.

Başka bir rivayette:⁷

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي
فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ

(الدیلمی، وابن حجر، عد. عن ابن عباس)

(*Men temesseke bi-sünnetî, inde fesâdi ümmetî, felehû ecru mieti şehîd*) “Ümmetin bozulduğu, fesada uğradığı zamanda, benim sünnetime sarılana, yüz şehid sevabı verilecek.” buyruluyor.

Şehid sevapları, yâni yüzlerce şehidin sevabını almak. Nasıl almak?.. Peygamber Efendimiz’in sünnetine göre yaşayarak.

Hayatta, biliyorsunuz herkesin bir zevki var. Soruyorsunuz: Ben şunu severim, ben bunu sevmem...

“—Renkler ve zevkler tartışılmaz!” deniliyor sevgili dinleyiciler!

Doğru, tamam herkesin zevki var ama, bir de selim zevk yok mu? Allah’ın râzı olduğu zevk tarafı yok mu yâni bu işin?.. Böyle bir din bakımından, iman bakımından doğru olan taraf yok mu? Herkes bildiğini mi yapacak yâni?.. Akıllı akıllıca hareket edecek; deli delice, divâne divânece hareket edecek... Karma karışık çorba mı olacak ortalık?..

⁷ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.IV, s.198, no:6608; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzan*, c.II, s.246, no:1033; İbn-i Adiy, *Kâmil fî’l-Duafâ*, c.II, s.327; Beyhakî, *Zühdü’l-Kebîr*, c.I, s.221, no:217; Ebû Abdullah ed-Dekkak, *Meclis fî Ru’yetu’llah*, c.I, s.218, no:503; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Tabii değil. Mutlaka şahısların böyle kişisel düşüncelerinin üstünde mutlak bir takım değerler ve hakikatler ve kıymetler var. Elbette insanın onları yakalaması lâzım! Bizim de kendi keyfimizin ne kıymeti var? Dünyada ne kadar müslüman varsa, o çeşit o kadar çok İslâmî anlayış mı olacak; yoksa bir tek İslâmî anlayış mı var? Bir tek İslâmî anlayış var. Kur'an-ı Kerîm müslümanlığı, Peygamber SAS Efendimiz'in müslümanlığı, sahabe-i kiram müslümanlığı.

Ben onun için, müslümanlığı, biraz da böyle secîli, kafiyeli kelimeler kullanarak ikiye ayırıyorum:

“—İki türlü müslümanlık var!” diyorum sevgili dinleyiciler:

“—Birisi *sahabe müslümanlığı*; yâni ashab-ı kiram nasıl müslümanca yaşamışlarsa, nasıl imanlı yaşamışlarsa, nasıl İslâm'a güzel hizmet etmişlerse, öyle bir müslümanlık... İki; zamâne müslümanlığı... Sahâbe müslümanlığı, zamâne müslümanlığı.”

Zamane müslümanlığı nasıl? Yürekler acısı... Allah ıslâh etsin... Allah hidâyet versin... Allah şaşırtmasın... Allah yanıltmasın... Allah sevmediği durumlara düşürmesin... Allah sevmediği işleri yaptırmasın... Allah sevmediği zevkleri bize zevk edindirmesin... Sevmediği işlerin peşinde koşturtmasın...

Şimdi bugünkü Türkiye'deki müslümanlar, İslâm Alemi'nin göz bebeği olan Türkiye. İslâm Alemi'nin göz bebeği... Türkiye deyince

hepsi ayağa kalkıyor, hürmet duyuyor, sevgi gösteriyor. Türküm deyince bağına basıyor, sarılıyor bize.

“—Siz islâm’a asırlarca güzel hizmet ettiniz. Sınırlarda, hudutlarda Allah’ın dinine yardım için cihad ettiniz.” diye sevgi gösteriyorlar Osmanlılar’a, bizlere, biz de Osmanlılar’ın torunlarıyız diye. Pekiyi, nerede şimdi bizim müslümanlığımız?.. Nerede Rasûlüllah’a bağlılığımız?..

Arap şairlerinden birisi diyor ki:⁸

تَعْصِي الْأَئِلَةَ وَأَنْتَ تَظْهَرُ حُبَّهُ
هَذَا لَعَمْرِي فِي الْقِيَّاسِ بَدِيعُ
لَوْ كَانَ حُبُّكَ صَادِقًا لَأَطَعْتَهُ
إِنَّ الْمُحِبَّ لِمَنْ يُحِبُّ مُطِيعُ

Ta’si’l-ilâhe ve ente tuzhiru hubbehû,

Hâzâ leamrî fi’l-kıyâsi bedîu;

Lev kâne hubbüke sâdıkan leeta’tehû

İnne’l-muhibbe li-men yuhibbu mutîu.

Güzel bir şiirdir, meşhur da bir şiirdir. Bunu Arapça okuyan kardeşlerimizin çoğu da bilir. Ben de dinleyicilere tercümesini söyleyeyim:

⁸ Beyhakî, *Şuabü’l-İmân*, c.I, s.386, no:491; Gazâlî, *İhyâ*, c.VI, s.402; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.203, no:2284.

(*Ta'si'l-ilâhe ve ente tuzhiru hubbehû.*)
“Allah’a hem seviyorum diyorsun...” Hakikaten memleketimizde el-hamdü lillâh, bir istatistik yapsak, “Allah’ı sevmiyorum!” diyen insan ya çıkmaz, ya çok az çıkar. Deli divâne bir iki kişi çıkırsa bile, herkes Allah’ı seviyorum der. Ama şair diyor ki: “Hem Allah’ı seviyorum diyorsun, hem de Allah’a âsî oluyorsun, sözünü dinlemiyorsun, günah işliyorsun, şeytana uyuyorsun.”

(*Hâzâ leamrî fi'l-kıyâsi bedîu*) “Ömrüme and içerim ki, şöyle bir akla, mantığa vurduğun zaman, teraziye vurduğun zaman, bu yanlıştır, tezattır. Hem seviyorsun, hem dinlemiyorsun; olmaz böyle şey!”

(*Lev kâne hubbûke sâdıkan leeta'tehû*) “Eğer senin sevgin gerçek olsaydı, senin sevgin hakîkî bir Allah sevgisi olsaydı, ona itaat ederdin, mutlaka itaat ederdin.”

(*İnne'l-muhibbe li-men yuhibbu mutîu.*)
“Seven, sevdiğine itaat eder. Sevgiyle bağlanır, bir sözünü iki etmez, gözünün içine bakar.”

“—Emrin bâşım, gözüm üstüne!” diyor Doğu Anadolu’daki kardeşlerimiz. Biraz da böyle baş kelimesini uzatarak, “Emrin bâşım, gözüm üstüne efendim!” diyor. Ne güzel. Yâni, derhal yaparım diyor. Neden? Çünkü kişi sevdiğini kırmak istemez, her dediğini dinler.

O halde, sevgili kardeşlerim, sevgili dinleyiciler! Peygamber SAS Efendimiz’in Mevlid Kandili; vefat kandili... Yâni, vefatı da aynı zamanda olmuş, 12 Rebîü'l-evvel’de olmuş. Vefat etti,

aramızdan ayrıldı, aradan asırlar geçti. 632 Senesinde 6 Haziran günü, böyle yaz aylarında vefat eylemiş Peygamber SAS Efendimiz.

Biz ne yapacağız? Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne güzel kulluğa devam edeceğiz. Peygamber Efendimiz'e bağlılığımızı hareketlerimizle göstereceğiz. Rasûlüllah'ı sevdiğimizi, sünnet-i seniyyesine sarılarak göstereceğiz. Müslümanlık budur.

Ben müslümanım demek bir iddiadır. Yâni palavradır diyelim. İddia sözü biraz daha sevimli kelime oluyor, işin doğrusu. Ben müslümanım deyip de İslâm'ı yaşamamak, Allah'ı seviyorum dediği halde Allah'a itaat etmemek, Rasûlüllah'a aşıkım diyerek Rasûlüllah'ın sünnetini yaşamamak palavradır. Sözü doğru değildir ve makbul değildir. Yaptığı hayatındaki işleri de makbul de değildir.

Onun için, bu mühim noktayı çevrenizdeki insanlara siz de hatırlatın, bastıra bastıra söyleyin ki: Rasûlüllah'ı seviyorsan, sünnetine uyacaksın!.. Allah'ı seviyorsan, Kur'an-ı Kerîm'i okuyacaksın, anlayacaksın, ahkâmını hayatında uygula-yacaksın! Yaşayışın Kur'an yaşayışı olacak. Ailen Kur'anî bir aile olacak; sünnî, sünnet-i seniyyeye uygun bir aile olacak. Çocukları terbiye edişin Kur'an'a, sünnete uygun olacak. Ticaretin Kur'an-ı Kerîm'e, sünnet-i seniyye-i nebeviyyeye uygun olacak...

Hazret-i Ömer Efendimiz'in böyle heybetli sîmâsı, silüeti gözümün önüne geliyor: Kamçıyı

alırmış eline, çarşıya pazara çıkarmış, esnafa sorarmış dinî konuları:

“—Fâiz ne zaman olur? Haram ne zaman olur? İslâm’ın ticaretle ilgili hükümleri nelerdir?..”

Bilemeyeni kamçıyla kamçılarmış. Yâni, “Öğrenmeden niye haram yapabileceğin bir konuda faaliyette bulunuyorsun? Öğren de harama düşmeden ticaret yap!” diye kamçılarmış esnafı, kontrol ettiği esnafı te’dib edermiş.

Ticaretimiz Kur’an’a ve İslâm’a uygun olacak. Sözüümüz İslâm’a ve Kur’an’a uygun olacak. Zihniyetimiz İslâm’a ve Kur’an’a uygun olacak. Her şeyde diyeceğiz ki:

“—Kur’an bu konuda ne diyor? Peygamber Efendimiz bu konuda ne demiş?”

Onu esas alacak herkes.

“—Efendim, ben şöyle düşünüyorum.” demeyecek.

Sen kimsin? Sen müctehid misin? Sen ahkâm kesmeye, hüküm getirmeye salâhiyetli bir insan mısın? İlmin ne?.. Kaşık kadar aklın var. Zerre kadar ilmin var. Sen kâinâtın hâlikı olan Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin ahkâmı karşısında ayrı ahkâm mı keseceksin? Ayrı hüküm mü ileri süreceksin?.. Rasûlüllah SAS’in o gül cemalli, hoş halli hulûk-u azîm üzere olan Peygamber-i Zîşân’ın sünnet-i seniyyesinden ayrı bir yol mu çizeceksin insanlığa?.. Herkes haddini bilmeli ve gelmesi gereken çizgiye gelmeli!..

Onun için, Őu mübarek cuma gününde ve kandil gecesinin sabahında ve bir taraftan da Peygamber Efendimiz'in Mevlid Kandili doğumu ama, aynı zamanda vefat ettiği bir gün olan bu 12 Rebu'l-evvel gününde neye dikkat edeceğiz: "Rasûlüllah'ı seviyorsak, ona bağlılığımız ne nisbettedir? Sevgimiz lsnde midir?" diye onu kontrol edeceğiz.

Peygamber Efendimiz'in hayatını okuyordum: Cebrâil AS o vefatı pazar günü, pazartesiye kadar devam etmiŐ, cumartesi aęırlaŐmıŐ. Cumartesi günü Cebrâil AS gelmiş, demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah, Müseylimetü'l-Kezzb öldü, öldürüldü." Biliyorsunuz, Peygamber Efendimiz'in zamanında böyle sahte, yalancı peygamber olarak bazı kimseler türemiŐti. Bir tanesi bu Müseylimetü'l-Kezzb'dı. Cebrâil AS bildirince, o da ümmetine beyan etmiŐ ki:

"—İŞte o Kezzb, alçak öldürüldü, hayatı silindi ortadan..."

Neden?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri müsaade etmiyor. Yâni, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in peygamberlik yapmasını görünce, bazıları da kalkmıŐlar; insanları sapıtmak, ŐaŐırtmak için yalancı peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkmıŐlar.

Bakın, bu Peygamber Efendimiz'in vefatı gününde, yalancı peygamberlerin helkinin Cebrâil tarafından Peygamberimiz'e haber verildiği olayını da düŐünün!

Bugün de adeta dinin karŐısına mukabil, karŐıt, zıt din olarak çıkmıŐ bir takım fikirler var. Bunlar da det bir çeşit din... Bazı kimseler aklını kendisine put edinmiş, bazı kimseler nefsinin put

edinmiş, onun peşinden koşuyor. Aklı sanki her şeyi tam biliyormuş gibi, sanki putu kendisinin...

“—Ben aklımın kabul ettiği şeyi yaparım!” diyor.

Sen aklını bir kere tam terbiye edebildin mi? Sen Kur'an-ı Kerim'i bir oku! Sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi bir öğren bakalım!

Onun için, zamanımızın Müseylimetü'l-Kezzablarını da iyi teşhis etmeyi öğrenin! İslâm'dan gayrı yolların da, dinlerin de geçerli olmadığını bilerek, ötekilerin üzerine bir çizgi çekin! Hayatınızda hangi yolu tutturmuşsanız, yolunuz İslâm'a uygun değilse, onu bırakın!..

Yâni zevk yolu, tatil yolu, eğlence yolu, içki yolu, açıklık yolu, plaj yolu, kumar yolu, zina yolu, nefsin hevâsına uymak yolu... Müslüman bunların hepsini bırakacak, Kur'an-ı Kerim'in yoluna gidecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi sevdiği yolda dâim eylesin... Şaşırان kardeşlerimize hidâyet eylesin... Tevfikini refîk eylesin... Evlatlarımızı onun rızasına uygun eğitmeyi, İslâmî, imânî gerçekleri doğru öğretmeyi, onlara bir aşk ve şevk ve heyecan aşılamaıyı nasib eylesin... Bizleri, kıyamete kadar gelecek nesillerimizle beraber mü'min-i kâmil olmaktan ayırmasın... Yolunda dâim, zikrinde kâim eylesin...

Ömrümüzü hayırlı, uzun ömür eylesin... Helâl, bol kazançlar nasib eylesin... Sıhhat ve âfiyet üzere yaşamak nasib eylesin... Ve dîn-i mübîn-i İslâm'a çok güzel hizmetler yapmayı, Allah-u Teâlâ Hazretleri nasib eylesin...

Tabii bir gün gelip, Rasûlüllah Efendimiz'in ahirete irtihali, vefatı gibi, biz de ahirete göçeceğiz. O vefatımızın Allah'ın sevdiği bir hal üzere, Allah'ın zikriyle dilimiz meşgulken, abdestliyken, oruçluyken, hac yolundayken, câmi yolundayken, cihad yolundayken, rızası yolundayken, sevdiği bir hal üzere olmasını Rabbimiz nasîb eylesin...

Ve ahirette Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna sevdiği, râzı olduğu bir kul olarak çıkmayı nasib eylesin... Mühim olan budur, sonuçtur yâni bilançodur. Ahirette Allah'ın huzuruna sevdiği, râzı olduğu bir kul olarak çıkmayı, kadınlar, erkekler, gençler, yaşlılar, çocuklar; hepimize Allah nasib eylesin... Tevfikini refîk eylesin...

Dualarımızı şu mübarek cuma günü hürmetine ve cumanın içindeki, duaların kabul olduğu gizli saat hürmetine kabul eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümledenizi, cümlemizi müşerref eylesin... Şen ve esen kalın. Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun sevgili Akra dinleyicilerim!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

12. 08. 1994 - Edremit / Balıkesir

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

